

Hazırlayan:
Prof. Dr. Kerem Alkin
Türkiye İMSAD Ekonomi Danışmanı

300 binin üzerinde artan ABD tarım dışı istihdamı, küresel piyasalardaki denklemleri alt üst etti. Türkiye'nin ticaret ve finans kanalı Avrupa coğrafyasından gelen bilgiler sıkıntılı. Türk halkının döviz mevduatına olan ilgisi ise, 'kurların yükseleceği' beklentisinin hayli kuvvetli olduğuna işaret ediyor

- ABD Çalışma Bakanlığının 5 Aralık cuma günü açıkladığı tarım dışı istihdam ve işsizlik verileriyle birlikte, küresel piyasalarda tüm denklemler bozuldu. **Piyasa profesyonelleri ve finans kurumlarının ekonomistleri ortalama 230 bin kişilik bir istihdam artışı beklerken, kasım ayında tarım dışı istihdamın 321 bin kişi arttığı açıklandı. İşsizlik oranı ise, beklendiği gibi, yüzde 5,8 açıklanarak, son 6 yılın en düşük seviyesini korudu.** Verinin açıklanması ile birlikte, Dolar Endeksi ciddi bir sıçrama gösterdi. Hatırlayalım, kasım ayının son iş günü, halen son 5 yılda gördüğü işlem günü içi en yüksek seviye olan 88,705 puanı, kapanış değeri olarak da 88,405 puanı geçemeyen bir Dolar Endeksi söz konusuydu.
- Dolar Endeksi, 1-5 Aralık haftasına düşüş ile başlasa da, önce çarşamba 89 puana dayandı, ardından perşembe günü 88,704 puanla kapandı ve **5 Aralık cuma günü tarım dışı istihdam verisi ile birlikte, gün içi en düşük 88,615 puanı görebilmiş iken, 89,334 puanla haftayı kapattı. Dolar Endeksi'nin sıçraması ile birlikte, dolar-TL kuru 2,2365 TL seviyesindeyken, bir ara 2,2654 TL'yi de gördü ve 2,2606 TL'den haftayı kapattı.** Euro-dolar paritesi de, haftaya 1,2453 dolardan başlamış ve perşembe günü ile cuma açılıştan itibaren 1,24'ün hemen altında hareket etmesine rağmen, 1,2271 dolara kadar geriledi ve 5 Aralık cuma gününü, yani haftayı 1,2283 dolarla kapattı. **Parite, yeni haftaya 1,23 doların üstüne çıkma mücadelesi ile başlamışken, dolar-TL kuru de 2,26 TL'nin altına sarkmaya çalışıyor.**
- Kasım ayının son haftasından itibaren açıklanan ABD verileri, iki çeyrek üst üste yüzde 3,9 düzeyinde gelen büyüme verileri başta olmak üzere, ABD ekonomisindeki hareketlenmenin piyasa beklentilerinin üzerinde seyrettiğine işaret ediyordu.

Açıklanan her olumlu veri, ABD Merkez Bankası'nın (FED) 2015 yılı içerisinde gerçekleştirmesi neredeyse kesin gibi gözükken faiz artırım kararını erkene çekeceği beklentisini güçlendiriyor. ABD Başkanı Obama ise, Amerikan ekonomisinin 2014'ün başından bu yana 2,65 milyon kişiye iş imkanı yarattığı belirtirken, bunun 1990'dan bu yana en büyük istihdam artışı olduğunu vurguladı. Amerikan şirketlerinin kasım ayında, 300 binin üzerinde insana iş imkanı yaratması ile birlikte, **1990'lı yıllardan bu yana kaydedilen en hızlı istihdam artışının devamının sağlandığını hatırlatan Başkan Obama, ülke ekonomisinin son 57 ayda ise toplam 10,9 milyon kişiye istihdam yarattığının altını çizdi.** Obama, ayrıca işçi ücretlerinin de artmakta olduğuna dikkati çekerek, bunun milyonlarca Amerikalıyı memnun edici bir gelişme olduğunu da belirtti.

- Piyasa profesyonelleri ve finans kurumlarının ekonomistleri, beklentilerin çok üzerinde gelen istihdam verisinin ardından, FED'in 2015 yılında faiz oranlarının artırılması için piyasaları hazırlama çabalarına hız vereceği değerlendirmesini dillendirmeye başladılar. Societe Generale'in New York ofisinden kıdemli ABD ekonomisti Brian Jones, haziran ayında bir artırım gerçekleşecekse, FED'in şartları buna göre hazırlanması gerektiğini vurguladı. Ekonomistler, FED yetkililerinin para politikasının belirli bir tarih yerine stabil bir enflasyon ve tam istihdam hedeflerine ulaşmadaki sürece bağlı olduğunu vurgulayacağını ifade ediyor. Söz konusu vurgunun yapılmasının arkasında bir sebep yattığı da dile getiriliyor. Eğer, piyasa beklentileri FED'in yönelimi ile paralel olmaz ise, ABD Merkez Bankası'nın tahvil faizlerinde istenmeyen bir yükseliş riskini göze almak zorunda kalabileceğini de hatırlatıyorlar.
- **New York'ta bulunan Renaissance Macro Research ABD Ekonomisi yöneticisi Neil Dutta, "Piyasalar, ekonomik veri nasıl olursa olsun, FED'in 2015 yılı sonuna doğru harekete geçeceği fikrini benimsemiş görünüyor" diye konuştu. Dutta, piyasa beklentilerinin aksine, FED'in ilk faiz yükselişini Mart veya Haziran ayında gerçekleştireceği tahmininde bulunuyor.** Cleveland FED Başkanı Loretta Mester ise, "İstihdam verisi güçlü geldi. Ekonominin gelişme göstermeye devam etmesi ile birlikte 2015 yılı içerisinde bir zamanda faiz artırımını yapılacağını düşünüyorum" dedi. İstihdam verisinin açıklanması sonrasında faiz artırımlarının zamanı ve hızına yönelik FED tahminleri ve piyasa beklentileri arasındaki fark hafif bir daralma göstermiş durumda.
- Türk kökenli olan ABD'nin tanınmış ekonomistlerinden **Prof. Nouriel Roubini, uluslararası ekonomi ve finans haber ajansı Bloomberg'e yaptığı değerlendirmede,**

ABD ekonomisinin diğer gelişmiş ülkelere göre daha iyi performans gösterdiğini ifade ederek, **faiz artışına ilişkin beklentisini, FED'in, enflasyona rağmen, gelecek yılın ortasına doğru faiz artışına başlayabileceği yönünde paylaştı.** "Kriz Kahini" olarak da adlandırılan Roubini, Avrupa, Japonya ve gelişen ülkelerin ABD'nin büyümesinde etkili olacağını savundu. **Roubini, ABD'de büyümenin gelecek yıl yüzde 3'e yakın olabileceğini öngördü.**

- Roubini'nin sözleri, cuma gününden bu yana alevlenen şu tartışmayı da beraberinde getiriyor; **ABD'de petrol fiyatlarındaki gerilemenin, ABD hane halkının bütçesindeki akaryakıt masrafından 400 dolarlık bir tasarrufa dahi sebep olabileceği değerlendiriliyor. Bu durumda, ABD ekonomisinde iç talep beklenenden daha hızlı bir canlanma sürecine bile girebilir.** Bu arada, enerji fiyatlarındaki gerileme ise, ABD'de enflasyonun yüzde 2 düzeyinin uzağında kalmasına da sebep olabilir. Bu durumda, yıllık enflasyon yüzde 2'yi zorlamadığı müddetçe, FED'in faiz artırımında aceleci davranmayacağını ifade eden ekonomistler olduğu gibi, Roubini'nin yukarıda yer alan ifadeleri doğrultusunda, enflasyon yükselmese de, FED'in hızla ısınan ABD ekonomisinin makro dengeleri açısından, FED'in en geç yıl ortasında faiz artırım sürecine gireceğini ifade eden ekonomistler de söz konusu. **Eğer, Roubini'nin görüşüne benzer görüşler ağır basarsa, FED'den gelen sinyaller de böyle bir gelişmeye işaret ederse, Türkiye gibi, uluslararası kurum ve derecelendirme kuruluşları nezdinde, makroekonomik kırılganlıkları sürekli gündeme getirilen ekonomiler için, 2015 zorlu bir yıl olacak.**
- Nitekim, geçtiğimiz hafta detayları paylaşılan Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) Türkiye Raporu incelendiğinde, IMF'den Türk ekonomisi için 'resesyon' uyarısı gelmiş olması dikkat çekiyor. **IMF, Türkiye'de ekonomi politikalarında bir değişiklik olmaması durumunda, orta vadeli ekonomik performansın yakın geçmişten daha zayıf olacağı tahmininde bulunmuş durumda.** Türkiye'nin düşük iç tasarrufları ve rekabetle ilgili sınırlılıklarının yatırım ve ihracatı sınırladığını belirten IMF, mevcut politikalar ve ulusal tasarruf oranlarıyla orta vadeli yıllık büyüme oranını yüzde 3.2'ye revize etti. Türkiye için IMF uzman görüşleri, Türk yetkililerin buna cevapları ile IV. Madde Konsültasyon Raporu hakkında değerlendirmelerin yer aldığı raporda, Türkiye'de özel tüketim ve yatırım zayıflarken kamu harcamaları ve net ihracatın sürüklediği büyümenin 2014'ün ilk yarısında yıllık yüzde 2.7'ye gerilediği belirtildi.
- Raporda bu yıl ve gelecek yıl için yüzde 3 büyüme öngörülürken, azalan dış açığın büyük ölçüde dönemsel faktörlere ve net altın ithalatının bir kerelik etkisine bağlı olduğu belirtildi. IMF uzmanları özel yatırımların uzun seçim dönemi sonuna kadar

baskılanmış kalacağını belirtirken "Bununla birlikte dengesizlikler önemli olacak. Erken parasal gevşeme, liranın değer kaybı ve gıda fiyatları enflasyonu yıllık enflasyonu, hedefin 5 puan üzerinde yüzde 9'a çıkaracak. Ve değişmeyen politikalarla, enflasyonun gelecek yıl da hedefe çekilmeyeceği bekleniyor. **2015'te GSYH bir kez daha iç talebe dönerken cari işlemler açığının bu yılki yüzde 5.75 düzeyinden yüzde 6'ya çıkması öngörülüyor**" denildi.

- Raporda "Politikalarda bir değişiklik olmazsa orta vadeli ekonomik performansın yakın geçmişten daha zayıf olacağı tahmin ediliyor. Türkiye'nin düşük iç tasarrufları ve rekabetle ilgili sınırlılıkları yatırım ve ihracatı sınırlıyor. Böylece uzmanlar mevcut politikalar ve ulusal tasarruf oranlarıyla yıllık orta vadeli yıllık büyüme oranını yüzde 3.2'ye revize etti. Daha düşük büyüme oranının enflasyonu sınırlaması ve cari işlemler hesabını kötüleştirilmesi bekleniyor, ancak her ikisi de yaklaşık yüzde 6'larda kalacak. Kırılganlıkta artış öngörülmesine de yatırımcıların büyük dış açığa finanse etme isteklerinin süreceğini varsayıyor" denildi.
- Türk yetkililerin IMF uzmanlarının görüşünü büyük ölçüde paylaştıkları, 2014 için özgün resmi büyüme tahminleri üzerindeki aşağı yönlü risklerle, enflasyonun hedefin üzerinde gerçekleşeceğini kabul ettikleri belirten raporda "Ancak yetkililer, iç talebin daha büyük bir rol oynayacağını bekledikleri 2015 için büyümede yüzde 4 dolayında bir hızlanma öngörüyor. Reel döviz kurunun bir dengeye yaklaşacağına inanıyor, dış dengedeki iyileşmenin artan net ihracatla süreceği yargısında bulunuyorlar. Yetkililer orta vadede ekonominin yatırım ve ihracata doğru yeniden dengelenmesinin büyümede bir trend düşüşünden sakınmak için gerekli olduğunu kabul ediyor. Ancak reform programlarının bu hedefi başarmak için yeterli olacağına inanıyor" denildi.
- **IMF uzmanlarına göre, Türkiye'nin sermaye akışlarında terse dönüş ana risk olarak kalıyor.** Gelişmiş ekonomilerde para politikasının normalleşmesi ya da yükselen ekonomilerdeki büyüme tahminlerine ilişkin beklentilerde değişiklik, sermaye akışlarında bir azalma ya da ekstrem durumlarda ani bir duruşa yol açabilir. Akışlarda ani azalış dış açığı kapatmada büyük sıkışmayla sonuçlanabilir ve bir resesyona yol açabilir. **Dengesizlikler büyük kalır ve ekonominin sunduğu tamponlar eksilirken, etki 2009 resesyonundan daha vurgulu olabilir. Bu ortamda büyümeyi korumaya yönelik gevşek makroekonomik politikalar riskleri artırır. Ve hatta sermaye akışlarında çalkantıya ilişkin kırılganlıkların önemli kalacağı bir dönemde, dış dengesizliklerle ilgili son tedrici düzenlemeler sürerse, büyük dış finansman gereksiniminde anlamlı bir azalış birkaç yıl alır.**

- **Türk ekonomisi için diğer riskler, Avrupa'da daha yavaş bir büyüme, jeopolitik sorunlar ve politika çerçevesinin gücü merkezinde birleşiyor.** Avrupa'da beklenenden düşük büyüme Türkiye'nin ana ihracat piyasasında talebi yaralar. Suriye ve Irak'taki çatışmaların Türkiye'ye ekonomik yayılımı ihracatı negatif etkiledi. Ukrayna ve Rusya arasındaki gerginliğin etkileri şimdiye kadar sınırlı kaldı, fakat finansal piyasalarda riskten kaçınmada bir genelleşmeye neden olursa etkisi önemli hale gelebilir. Petrol fiyatlarında ani artış dış açığı daha da genişleterek, Türkiye'nin ithalat faturasında hemen belirgin bir etkiye sahip olur.
- IMF, Türkiye'nin cari işlemler açığının ağırlıklı olarak düşük ulusal tasarruflar ve yüksek olmayan yatırım düzeyinin bir sonucu olduğunu bildirdi. **Türkiye'nin ulusal tasarruf oranlarının 2013'te yüzde 14'ten az olduğunu, bunun yükselen piyasa ekonomileri arasında en düşüklerden biri noktasında bulunduğunu kaydeden IMF,** "Yatırımlar GSYH'nın yüzde 22'si düzeyinde ve yükselen piyasalar ortalamasının biraz altında bulunuyor. Bu nedenle cari işlemler açığını düşürmeye yönelik politikalar yatırımları düşürmeden ulusal tasarrufları artırılmasını hedeflemeli" dedi.
- Özel tasarrufu artırma arayışındaki politikaların cari açığa iyileşme sağlayacağı, kamu tasarruflarındaki artışın cari açıklarda direkt iyileşmeye yol açacağı belirtilen raporda şu ifadeler yer aldı: "Kamu ya da özel tasarrufları doğrudan artırmaya yönelik politikaların yokluğunda sıkı para politikasının getirdiği daha yüksek reel faiz oranları tasarrufu canlandırır. **Sonuçta dış dengesizlikleri azaltmaya yönelik politikaların olası sonucu artan bir ülke risk primi olur. Hedefleme rejiminin uygulanması, 2006 yılında kurulduğu günden beri kötü bir sicile sahip oldu. Ek olarak 2010'da Merkez Bankası alışılmamış bir para politikası çerçevesi uygulamaya başladı. Hedefin kaçırılması ve karmaşık çerçeve Merkez Bankası için güvenilirlikte bir boşluk üretti. Güvenilirlik boşluğunu yüksek döviz kuru da etkiledi. Karmaşık para politikası parasal aktarım kanalını zayıflattı.** İlan edilen yüzde 5 enflasyon hedefi hem kısa hem orta vadeliler için güvenilir değil enflasyonun aynı vadedeki hedef bandında düşüp düşmeyeceği net değil."
- IMF Türkiye Ülke Raporu'nda Merkez Bankası'nın bankalara tek bir ana politika oranı kullanmak yerine çoklu oran ve çoklu araçlarla likidite temin ettiğini, bunun piyasaların Merkez Bankası işlevinin reaksiyonunu ölçme yetisini engellediğini, enflasyon beklentilerinin çapa olmaktan çıkmasına katkı yaptığını, parasal aktarım mekanizmalarına zarar verdiğini ve Merkez Bankası içi bir güven boşluğu ürettiğini iddia etti. **IMF, reel faiz oranı gerektiren para politikası duruşunun, enflasyon hedefi ile tutarlı olması gerektiğini belirtti "Makro ihtiyati araçlar para**

politikasının bir yedeği değildir ve finansal istikrarı temin etmek için kullanılmalıdır" dedi.

- Türkiye açısından bir diğer kırılma noktası da, Avrupa'nın makro ekonomik performansı. Çünkü, 2015'te de Türkiye'nin ticaret ve finans kanalı olarak, Avrupa'ya etkili ihracat yapmaya ve Avrupa bankalarından finansman kaynağı bulmaya ihtiyacı olacak. Ancak, Avrupa Merkez Bankası(ECB), 2014-16 dönemi için büyüme ve enflasyon beklentilerini aşağı çekti. ECB Başkanı Draghi, Euro Bölgesi'nde son büyüme rakamlarının aşağı yönlü revizyonu gerekli kıldığını belirtti. **ECB Başkanı Mario Draghi'nin açıkladığı rakamlara göre, 2014 yılı büyüme beklentisi yüzde 0,9'dan yüzde 0,8'e indirildi. ECB, önümüzdeki yıl için büyüme beklentisini yüzde 1,6'dan yüzde 1,0'a, 2016 yılı için yüzde 1,9'dan yüzde 1,5'e çekildi.**
- Banka, enflasyon için beklentilerini bu yıl yüzde 0,6'dan yüzde 0,5'e, gelecek yıl yüzde 1,1'den yüzde 0,7'ye ve 2016 yılı için yüzde 1,4'ten yüzde 1,3'e indirdi. Draghi, varlık alımlarına başladıklarını ve en az 2 yıl devam edeceklerini hatırlatarak, "Planladığımız varlık alımları bilançomuzun büyüklüğü üzerinde kayda değer etki yapacaktır." dedi. Draghi, Euro Bölgesi projeksiyonlarının düşük enflasyon ve zayıf büyümeyi işaret ettiğini kaydetti. Draghi, "Yapacağımız gözden geçirme gelecek yılın başlarında tedbirlerin büyüklüğü ve hızına uygulanacak" diye konuştu. **Draghi, açıklanan son verilerin zayıf büyüme ve düşük enflasyon profilini teyit ettiğini kaydetti.**
- Draghi, "uygulanan tedbirlerin 2015 başlarında gözden geçirileceği ifadesi gelecek toplantı anlamına gelmiyor. ECB, yeni tedbirlere Ocak ayında karar vermeyebilir. Petrol fiyatlarının 2015'e enflasyon üzerine doğrudan ve dolaylı etkisini yüzde 0,4, 2016'da yüzde 1 olarak tahmin ediyoruz. Petrol fiyatlarının etkisinin enflasyon beklentilerinin içine girmemesi önemli" diye konuştu. ECB Yönetim Konseyi'nin 4 Aralık perşembe günü toplantısından yeni bir adım çıkmamasına neden olarak ise, petrol fiyatlarında son haftalarda görülen kayda değer düşüşün, enflasyon ve enflasyon beklentilerine orta vadeli etkilerini değerlendirilmesi ihtiyacını işaret eden **Draghi, petrol fiyatlarının enflasyona etkisinin dikkatle değerlendirilmesi gerektiğini vurguladı.**
- Draghi, ECB Yönetim Konseyi'nin 4 Aralık perşembe toplantısında da parasal genişleme dahil birçok tedbirin ele tartışıldığını belirtti. Parasal genişleme konusunda karar alınması için ECB içinde bir oybirliği olması gerektiğini ifade eden Draghi, "Geçmişte önemli politika kararlarını oybirliği olmadan aldık. O nedenle parasal

genişlemenin gündeme gelmesi halinde ECB içinde ne kadar bir çoğunluğun buna destek vereceği konusunda spekülasyon yapmak anlamsız" diye konuştu. **Parasal genişleme konusunda farklı seçenekler üzerinde müzakereleri devam ettirdiklerini ifade eden Draghi, parasal genişleme kapsamında altın hariç her türlü varlığı tartıştıklarını da belirtti. Draghi ayrıca, parasal genişlemede, devlet tahvili alımının ECB'nin yetkileri dahilinde olduğuna emin olduğunu da vurguladı.**

- Ambargoların kıskacında olan ve petrol fiyatlarındaki gerilemeden de olumsuz yönde etkilenen Rusya'nın Merkez Bankası, rubledeki düşüşü yavaşlatmak ve dolar kıtlığını hafifletmek için, bankaların döviz borçlanmalarına uyguladığı faizi düşürdü. Banka, minimum bir hafta, 28 gün ve 12 ay vadeli repo faizlerini, Libor artı 150 baz puandan Libor artı 50 baz puana indirdi. Rusya Merkez Bankası, rublenin temel değerinden "önemli ölçüde" saptığını ve bu durumun finansal istikrar için riskler yarattığını ve enflasyon ve değer kaybı beklentilerini güçlendirdiğini kaydetti. Banka, "Döviz likidite operasyonları faizlerindeki indirim bunların verimliliğini artıracak ve döviz piyasasında arz-talep dengesinin sağlanmasına yardımcı olacaktır" dedi.
- Rusya'da hükümet geçtiğimiz hafta ilk kez, dünyanın en büyük enerji ihracatçı ekonomisinin gelecek yıl resesyona gireceği konusunda bilgilendirme yaparken, eski bir merkez bankası yetkilisi, Ukrayna sorunu nedeniyle uygulanan yaptırımların olumsuz etkisi ile birlikte, finans sisteminde "biraz panik" olduğunu dile getirdi. Ruble bu yıl yüzde 38 değer kaybetti ve Bloomberg'in izlediği 24 gelişen ülke para birimi içinde en fazla kaybettiren para oldu.
- Moskova'da Bank of America'nın Rusya baş ekonomisti Vladimir Osakovskiy, bugün e-posta yoluyla gönderdiği yorumda, "Döviz repo faizlerinin indirilmesine yönelik hareket bariz bir şekilde ruble için destekleyici bir faktör," dedi ve "Genel olarak, piyasa etkisi doğrudan bankaların buyeni imkana gösterecekleri ilgiye bağlı. Bu ilgi şimdiye kadar oldukça zayıftı" şeklinde görüş bildirdi. Rusya para birimi dolar karşısında 54 rubleyi bile gördü. Türk ihracatçısı ise, rubledeki değer kaybı nedeniyle, Rusya'ya yaptığı ihracatı tahsil edememe riskinin telaşını yaşıyor. Bu nedenle, Rusya ile Türkiye arasında ruble ile TL cinsinden işlem yapılabilmesi için, çabalar ve arayışlar hızlanmış durumda. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın dolar-ruble paritesi adına, değeri sabitleyip, ihracat alacakları için destek vermesi talep ediliyor. Konu üzerine çalışmalar başlamış olsa da, henüz bir çözüm bulunamadı.
- Son bir kaç haftadır, hızla gerileyen petrol fiyatları üzerinden, kimi ekonomi çevrelerince sıkça gündeme getirilen 'iyimser' yorumları dinleyip duruyoruz. Petrol

fiyatlarındaki gerilemenin, enflasyon baskısının azalması, Türkiye gibi enerji ağırlıklı cari açık veren ülkelerin açığının kapanmasına yardımcı olması, ülke içerisinde akaryakıt ve enerji fiyatlarının, maliyetlerinin azalmasını sağlayarak, hane halkı ve şirketlerin bütçesine olumlu yönde katkı sağlaması ve buradan elde edilecek tasarrufun, ülke ekonomisine iç talep olarak dönmesi halinde, büyümeye katkı sağlaması gibi yönleri olduğu doğru.

- Ancak, bu hususlar makrodan mikroya doğru, 'iyimser beklentileri' beslerken, ana resimdeki, çerçevedeki kimi 'kritik' başlıkları atlar isek, söz konusu 'iyimser' başlıklarla oyalanmak, 'öz'de hissedilen riskleri ihmal etmek bir sıkıntıyı da beraberinde getirebilir. İşin 'özü', küresel anlamda, dünya ekonomisiyle ilgili büyüme sorunudur. 'Küresel Vasat Büyüme' başlığı, Türkiye'nin da kayıtsız kalabileceği bir husus değildir. Çünkü, 'vasat büyüme' riski, Türkiye'nin 'net ihracat'a dayalı büyüme çabasına, mücadelesine de ciddi sekte anlamına gelmektedir.
- Türkiye'nin en öncelikli ihracat pazarı olan Euro Bölgesi ve AB kanadında 'durgunluk' riski demektir; Avrupa'ya ihracat yapan ve bundan beslenen Orta Doğu ve Kuzey Afrika'daki büyümenin de yavaşlaması demektir. Rusya'nın, hem Ukrayna'dan kaynaklanan ambargo etkisi, hem de petrol fiyatlarındaki gerileme ile hayli keyifsiz olması demektir. Çin'in Avrupa'ya yeterince ihracat yapamaması nedeniyle ve kendi içsel sorunları nedeniyle, büyümesini yüzde 7'ler çekmesi demektir. Orta Asya Türk Cumhuriyetleri'nin de, enerji ihracatından elde ettikleri kazancın azalması demektir. **Bu keyifsizliğin bütünü, Türkiye'nin öncelikli ihracat pazarlarının keyifsiz olması, ülkemize turist gönderen ülkelerin keyifsiz olması anlamına gelmektedir. Yani, 2015'de Türkiye'nin döviz gelirlerinin akışkanlığı açısından dikkatli olmamız anlamına gelmektedir.**
- Şimdi, Başbakan Yardımcımız Ali Babacan'ın mesajlarını bir kez daha okumaya gayret edelim; 2015 yılı için 'basiretli borçlanma' kavramı çerçevesinde, Türk halkının kritik ölçüde tüketici ve ihtiyaç kredisi kullanması suretiyle, hane halkı borç yükümlülüğünün ölçsüz artması da, tüketim harcamaları ağırlıklı bir büyüme arzu edilmiyor. Ekonominin sanayileşmede sağlanacak yeni bir hamle ve ivme ile, özel sektör yatırımları ağırlıklı olarak büyümesi arzu ve tercih edilmekte. Nitekim, Bakan Babacan, bankacılıkla ilgili olarak, 2015 yılında uygulanacak bir düzenleme ile, sanayi yatırımları için verilen kredileri bankacılık sektörümüz açısından cazip hale getirecek adımlar atılacağını ifade ediyor.

- Ali Babacan, özel sektörün yurt dışı borçlanmalarında vadenin ağırlıklı olarak 2 yıldan fazla olduğunu hatırlatarak, bundan endişe duymadıklarını, tersine, bankacılık sektörünün yurt dışı borçlanmalarındaki '1 yıllık' borçlanma ağırlığını da uzatmak istediklerini vurguluyor ve bankaların uzun vadeli borçlanmasını daha cazip kılacak, kısa vadeyi daha az tercih edecekleri tedbirler üzerinde Merkez Bankası, SPK ve BDDK çalıştıklarını hatırlatıyor. Buradaki temel mesaj, bankacılık sektörünün KOBİ, sanayi ve proje kredilerine ağırlık verdiği bir ortamda, özel sektör yatırımlarının büyümedeki ağırlığını artırmak.
- İşte, burada kritik nokta öne çıkıyor; özel sektörü yatırım yapmaya ne teşvik eder? Ya, hane halkı tüketim harcamalarındaki ve kamu harcamalarındaki hareketlilik, ya da ihracattaki hareketlilik; ya da ikisi birden. Oysa, 2015 yılı için diyoruz ki 'hane halkı tüketim harcamalarında ve kamu harcamalarında hareketlenme istemiyoruz'. **Üstüne, ihracat hacmimiz önemli sıçrama gösterebileceği bir 2015 gözüküyor. Üstelik, TL de değerlendirilerek, ihracatçımızın işini zorlaştırmakta. Bu durumda, iç taleple canlanmaya kalkarsak da, enflasyon ve cari açık köpürecek. O halde, 2015 yılı için, mevcut küresel ortama rağmen, hatta ona inat, 'net ihracat'ın büyümeye katkı sağlayacağı tedbir almamız gerekiyor.**
- Bu arada, Türk halkının son 11 ayda TL cinsinden mevduatı 867,1 milyar TL'den 937,6 milyar TL'ye gelerek, sadece yüzde 8,1 artarken, yabancı para mevduatın 134,2 milyar dolardan, 152,4 milyar dolara ulaşarak yüzde 13,6 artmış olması, dikkate alınması gereken bir husus. **TL cinsinden mevduat reel olarak daralmış anlamına gelebilecek bu veri, TL mevduatının üzerine işleyen faiz, TL mevduatlarının üzerine işleyen faizin de ana para üzerine eklendiği gerçeği dikkate alındığında, daha da önemli bir daralmaya işaret ediyor.** 2010 yılında yabancı para mevduatın toplam mevduat içinde payı yüzde 29,7 iken, bu oran şu anda yüzde 40'a dayanmış durumda. **Yani, 2004'e geri dönmüş durumda. Demek ki, Türk halkı ve iş dünyası orta vadede kurların artmasını bekliyor ve bu nedenle, döviz mevduatına eğilim daha yüksek oranda.**